

E U S K A L - O R R I A

Sorgin-lapur

Akelaiteo sorgina, gunduzen xarpa urdina; arpegi beltz ikusitua; mutur beruntz irina, hurre ta lako egina; le mardoxa pitina gure guñan xirpina, koope ta kraken lurina daryon, motola xirina, malet galeña, jakina, mako lotaka igina, barafutelan sartu omen zan edo ontsko garbairan; olij ta otxan-otxaran gordu zan oiar-otafan.

Astoa, uski ta azistari, amase lali ta ezkarin, ukulopelik ast zan kaxari, arnan da arnan! omanik; buakiyela, astoa bal zen bezela, oize artera edota zia sar garito dinate, bera ostu-la erematera, altxan bere-beceala.

Ufengo goizez, goiz eder, etan, ustekotan, eser gertatu ihone oker... Naro ta bare bal zuden ainbeste mendu ta baster...

Abel eadon oyuaz, bakolta bere alder; txeriyak "kurunk" iya ler, boyanen "otoga" laster, zaldiyak "ifintz" dar ta der, katu "malkun" ayer, txeriyak "tadulin" alper, "poxpolin, poxpolin" gero gari artoan galeper... bal ar, nitu zen berdarntz astotxoaren "afantaz"!

Elzan sorgina ez lami azo bizardun ifaxi asti ta somakin naste ifiso baten emazte...

Au zen Akelar atsea au zen lizarri-kakoa. Onak liza ta besoa onak xtu du, onetizen onak bartafatelan astoi!

Motriko

ONGI ETORIA. — Ainbeste egun au ta, nekez bada ere azaldu zaigu, len igaro ikusi gabe EL DIA lapaingri argi besin txukun "Euskal Ori" maite au, beri mmilitzarak azkiziaz.

Goure artera, ponk azaldu da ta zorianak, bertako zuzendari, idazte eta irakurle gutxiel. Jafal auzera euskara ren aldez.

ANTZERKI JALAK. — Datoren igandean, izango degu antzerki jai bot, Euzkizua A. B. aretuan, len aiti txalota eta egokitasun gutxielak antzerki izan zan, "Abasoa eta "Babesa". Beobide'tar Jon Joseba jaunak euskeratutako antzerki edota eta "Axentel eta Kombezi", albafizketa pafegoris.

Berteko antzerki, yayoak, antzerki-ko dute eta gertu dandez igaz bezela surtengo nezu ontsin ere. Aberiaren izkuntze lan egiteko.

Orain arte emengo "Ikusteri" baizukalik, aretoa antzerkiak emateko itxia egon bada ere, igandean irakizten zaigu beffio, (nais ta batzuk mifi ar-tu) ta... Aupa abertzialak igandian da... aurtengo neuzan, danok E. A. B. ra euskerazko sinterkiak ikustera, ikastera eta gure izkuntze goratzera.

Ezki naitz egon nere sorianok sutse-nak eman gabe, emakume lirain eta "Jel"izale jafolof, egiten duten lana-galik.

Lenengo: Kristau-Ikaskides umetxual erakustea ikastoleatik eragotzi bediote ere, zuek aiti gogoz salatuaz nortelako Kristoren kristau ikaskides, umetxual erakusten.

Beraten: Euzko langile beaz-zen seme alaba, zer jantzi ez daukaten aiti, jantzi apali eta "kanastilla" k pertuz-zen ari zeratelako. "Egizte on, ez jakini arden non" dio esara zarak, Jau-nak ordainduko ditute.

IL URTE URENA. — II onen 25'an degu, gizon jakintsu eta bere lan, lerd-i eta biza "Euzkadi" Euzkotafan Abertziatik eman zuan Arana Gori'tar Sabiri'en erioz urteurama. Beragatik urtero bezela uerigo igandean Jaupa bat emango da Agustiandafan Lektame etxean. Otelamako auzer atzen emango da zer garaiten izango dan. Agur ba, Irakurle.

GURUTZ ONDO

IRITZIAK

Izendegia dala - ta

Euzkera-gaz arduratu ta kezkatuz gerademon beafatara, ezabada-iklan biza biztaren ohas eldu yuku aizen aidi onetan. Erdel idazleak baletik, euzkeldunak baletik, gogor emaso diote. Gogofegi, agian.

Tamalafia benetan gizonaren izan edo obeto ezteko, kei tu. Berak blon bidez maite duan edozeriaz ezabada edo ezabada-uzal utza sortzen bada, arin galdien du bere buruaren yau-batuzana. Gure irakurlearen aurka, ifior ezin yelki itxetela derakidugu. Edo sia adierazten degu beintzat. Badirudi olokoefan, espafiak eri-gizon batek aialtzen zuan, norberak bapteen daroman "U-nano" izan bere beafiti ituziak erakusten dituala.

¿Zer da oraingo ikaskidea omen iragaitz?

Izapaingalik eman ziguten berri bot, Euzkaltzindiak, Izendegia irakiteko, artu duan amon.

Izapa onak, nere uestez pozez bete bear ginzuan. Itioz ere ez beintzat, izkuntzirik zipolera ta gogozko er-trogula yafi arteraino samindu.

Bada, ¿zerk izutzen gaitu? Agian, gure Irakasle alpagafiak utzi ziguzen, ta Euzkadi zear bafelaturik aurkitzen cana ostikopetuko dutela?

Euzkaltzindiak gizonak, edo bere-ko beazuek, edo batenen-batek, Jel-tzeon lan eta gaitzak orain eman eta agertu diguten neufian gotofatzen ba-dituzte ere, ez ditut nik ain kalitu ta burugabekotzat jotzen. Kalkukeri ta burugabekeri neufigabea itzakelako, Euzkaltzindiak orain arto ondo-ren, efi batek bere-bere berekotu duan gaitza baten aurka yuata.

Gainera, Euzkaltzindian, abertze-areirik bakarik ote daude? Badira be-re artean, Irakasle-irakultzeak ezteko ere. Oek, zintzoki, abertzeon iritzi-gai onetan rikiztuko dute. Berari iz-gunduko die guretatuzak ez izan ar-en, gure gaitzak begiones eta maitasun-ikusten dituztenak. Besterik ueste-iz-tia, guretatok irain auzidizamafe eg-itia dela deriztakit.

Oraindik ebbi-asko ez dala, Euzko Ikaskuntzari, euzko-ikurifutaz auklo bat eskatu zion Udai batek. Euzko-ikaskuntzaren erakundea izantzen, be-rak, abertzeak bezelkuten lan-in-gu-

rutabiduna, esagutzen autela, ta berotri arzakotzat artu bear mala.

Lenengo, Euzkaltzindiak, orainguz ainbeste beidur eta kezka pitu duan onak berak, Sabin'ek erakultzitate klas kera oniztat arai zuan, eta bere on ir-itziari eskafak, abertzele ez diranak ere, gelago, abertzeon arerio beala yoku-izen dutenak ere, Sabin ospetuzari ja-rraitzen diote, euzkera idatzi nai du-tenean.

Beraz, sorgatik ez orainguzan ituzten, beste ofendebete egingo duanik?

Egin zagu kontu ez dula ofeta egit-en. ¿Eta zer?

Sabin'en Izendegia aniazagora beaz nai duntzi, ta euzkaldunen artean, le-nax gaitza, ezin ikusalik eta bofoiak sortu nala, Peru edo Polo, Marci edo Marixu, Txomin eta Joxepiazirik orri-turiko izendegi paingafit bat sortzen dute. ¿Zer ajele zagu abertzeleot?

Agian, "nais nolis" nai ta nai-enean erabili bearko aditzugu izen oiek?

Nik ezta ueste det. Nere iritzi, ez dauka Euzkaltzindiak bere erabaki ta arauak "maru militari" gudarain in-dafakin izuntzi arteko eskubide ta al-menarik.

Dakitanex, (ez dakit zuzen nagoz, balra orlako serbat entzun detane-kuan nago) norik berak nai dituan izen-ak yafi lezaloske bere aurtxoari. Ya-hia, Euzkari dagokionak, sinismen-aurka ez dymuzendin. Eta orain arte oriz egin bada, eta Euzkaltzindiak late-fiak oniztat arto badigu abertzeon Izendegia, auzerantz ere orlaxe egin-gu dituzten nago.

Ez da naikua gai oetan, buru gogo-feko gizon kaskezu batzuk nai izate. Erabil-otuzak ere bere eskubidirik ba-ditu, Ederaz "prescripçion" deriztalo-nak, lege-indaia emuten dio oiturari, eriak bereiztat aritzen duenean.

Beraz, Euzkaltzindiak, bere eraba-kiak, lege indarekin agintzeko almena balu ere (nere uestez ez du olakorik) gelenekoz, bere Izendegiak, Sabin'onak gaur eguzan duan indara izango lu-Izendegia erabiliko genduke; ta aber-ke. Ta oriz izanik, abertzeleok gure izale ez diranak, euzkera ganako maitasuna orain balno gelago agertzen ez-bidute. Izendegi beria, Euzkaltzindia-ren liburutetan bakarik geldituko da.

Altza - Errera

ANTZERKI JALAK. — Juan dan igandian izan gundun gure Euzko Euzk'ek erakuta, antzerki jai eder bat. Eto gure poe auzidizagotat Euzera bertakuz antzerki izala.

Egin izan lenengo aldiz "Guztara" (emakumeak bakarik) eta gero "Alerako gara" (gizakumeak bakarik), eta oren tartian bertelari bikat bat erantzeko poa izan gundun.

Dinak, ifior alde batera utzi gabe, oso ederki, ifior ueste balio obeto egin izan, eta beragatik oso txalotuz izanduz arin bertan zan jendilagalik. Eto jendes Batsoki dana bete zan.

Izanes au jendabidiko aldiz antzerki-ko bertan ematen izan eta ikus-iziaz nezen ederki egin izan, itxarop-en auzidya degu beakiri, eta dakit-zen beziako ere ast eman dira ikasten beste batzuk ere. Askio postuzten naitz, eta jafatu bide oitan, euzkeraren on-erako, naiko biartaba dago ta gure txo-ko onan.

Emagutuz arñen alai bakide gaitz-iyak ikusten duten jai abek. Euzko Euzko Euzk'ek datoren igandian befi-izateko moldatu da, eta lezabafak, len aiti ederki egin izanek antzerki-ko du-te bi zberaldiko "Best urrian" eta at-teraldi bateko "Joxe Geroño eta Mui Piliparen ezkontza erabakia".

OPORKETA. — Badarazmete bigaren astia, emengo "metaturjiko" ak ope-er edo "auelg" n eta langilez beso indar-tsu oyeq beren tokian aitu biazian ikusten ditugu eguzkiya artuzak kailin ez diriguz noiz arte. Eta befi beala, kulpek batek edo bestiak izan, peatzen duhana langilia.

APAIZ ALDAKETA. — Efi onan ainbeste adidide egin zun don Sekun-dino apaiz jaunak, Donosti'runtz alde egin digu. Bere toki berrian ondo iz-tia opa diyogu.

Bere ordez elofit migru, "efikozemeta" dan don Juan Kasares.

Agur, eta ufentate. ITANI

Bizartean, Sabin'ena, Eleis eta Latefi edo Eri-liburutetan, eta euzkaldun gu-tien aubetan. Bada aizkendon, euzko-tar atxean, garaiten, Jel'ena izango da.

Eriozar xamar idatzi detalako-edo, ifiori izan bet garafat edo zortzegl'i izuri b'ezio, azketat bezait, bada amon-tzafik ez darama. ABARASKA

Errenderi

OPORKETA. — Emengo izan de langile auek oporketan daude. Anel (mifion) bat langile emengoz iritxiko dira. Astelentzen geratu izan ez dakit-gu noiz arte. Langilean emaso au noiz amaitziko ote da.

Seolitonak oporketa onen aurka di-ra, ta zergatik, berak ez: egiti ez Euz-ko langilean elkarbet langilean emaso onuzen damalako, eta jakina euzkotar langile denak beakun oriz: sabinen ari diralako. Orain urte bi befeun ez gilian iritxiko gaur 800 aurretik gora gera.

Euzkotarak, sei eguzcan izanien ari gertatik eman zebait zure anal langi-gabe daudenentzat. Abertzak zuek ere orain da garaya serbat lagunduz, eta langi gabe daudenak eman nai bade-ne, ifior bir bada berundu izango da gogozik daudenak nuntzaitetik jan bear du te.

BATETAKO ERIOTZA. — Astele-nian ingi olako tximist indara onduan 26 urteko mutli gaitza, indar ari odu-lanien ari mala, Euzkaltzindiar Sibe-rtara tako bat ikutu zuzia eta kordeik ga-be gelditu zan.

Aleginduz izan biza ekartzen balo alpefik.

Abertzeaz bere gogo adidoko il odu-lak egin izan. Ote auzidiz biazirik, G. B.

EUZADUTIK ALDAKETA. — Aste onetan Franz'ko lur aldera Juan da Urbietar Agustin eta bere senda, ango basetako batara, iperifingit onen ta "Angia" asterokoaren irakurien. Befi-ere zure abafi onetuz ez astu, eta ur-te askoan ondo izatia opa ditut zure sendidkin batera.

EZKONTZAK. — Laxer beren izat-ia artzekoak dira Duarte'tar Anjel Uranga'tar Maria'Idin, Orobat, Odrion-ola'tar Lesmes, Imbel nekaitzileekin. Zorianak aurretik eta albafeldin ondo izan.

ASMOAK DIRAN BEZELA. — Ite onen 25'tean E. A. B.'ren urte beletza dala eta berak erati duten ler, zapie-tan Jaupa itzia emango da. Gaubean itzafiti ta gaitzi.

Ila onen 30 Deun Ander eguna degu-za, eta gaubian anal artzoko afaritzoz egitekoak gera Euzko Batsokian. Naiko alditasuna izango degu izari eta ber-tos ta guri. Ufenguzan garbiago amaidu-ko det.

ITURIAIDE

¿Sufriré usted del estómago e intestinos?

SERVETINAL GUMMA

No pasa por nosotros; desapercibida la existencia de un sector importante de público que no admite ninguna clase de razonamientos, por muy lógicos que sean, para llegar al convencimiento de la verdad, si no posee de ella las pruebas más rotundas y definitivas. Por este motivo nuestra norma de conducta de honradez y seriedad probadas, se limita a la publicación de casos de enfermos que han recuperado por completo su salud mediante el uso de nuestro producto.

A continuación copiamos íntegra la carta que nos dirige don Daniel Ezequiel Lora de la Riva, residente en Albacete, calle de Marzo, 6:

Señor Director del Laboratorio Gummá. — BARCELONA.

Muy señor mío: Después de saludarle, paso a darle las gracias por el buen resultado de su producto para los enfermos del estómago e intestinos. Llevaba padeciendo unos doce años de fuertes dolores en el estómago con vómitos y a la hora de haber comido experimentaba una gran pesadez. Durante este tiempo intenté curarme con una infinidad de tratamientos, sin lograr el más pequeño alivio. Leyendo un día en el "Heraldo de Madrid" los sorprendentes resultados del SERVETINAL, ensayé como último recurso su maravilloso producto, y desde las primeras tomas no he vuelto a notar la más pequeña molestia; todo lo que como me siento perfectamente bien. Soy un empleado en arbitrio de este Ayuntamiento, mi sueldo es exiguo, por cuyo motivo no se lo puedo pagar más que autorizándole a publicar mi caso y recomendarlo a cuantos, como yo, sufren del estómago. Se despiere de usted su muy agradecido y a. s. q. e. s. m.

Firmado: DANIEL EZEQUIEL LORA DE LA RIVA

Albacete 16 Agosto 1932

Exigid el legítimo SERVETINAL y no admitáis sustituciones interesadas de escaso o nulo resultado. Precio: 5,80 Ptas. (Timbre 0,30 incluido) en Centros de Específicos y Farmacias y en: SAN SEBASTIAN.-Unión Guipuzcoana